

جایگاه اصل بی طرفی در قانون آیین دادرسی کیفری جدید

نادر محمدی

پژوهشگر دوره دکتری حقوق بین الملل عمومی و مدرس دانشگاه

الناز چلونگ

پژوهشگر دوره دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی و مدرس دانشگاه

مهسا اکبیا

کارشناس ارشد حقوق بین الملل

سرشناسه	: محمدی، عادل، ۱۳۶۵ -
عنوان قرارداد	: ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: جایگاه اصل بی طرفی در قانون آیین دادرسی کیفری جدید / عادل محمدی، الناز چلونگر، مهسا اکبیا.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۴۴۴ ص.
شابک	: 978-600-114-806-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: دادرسی عادلانه -- ایران
موضوع	: آیین دادرسی جزایی -- ایران
موضوع	: دادگاه های جزایی -- ایران
موضوع	: اجرای عدالت کیفری -- ایران
شناسه افزوده	: چلونگر، الناز، ۱۳۶۵ -
شناسه ورود	: اکبیا، مهسا، ۱۳۶۴ -
رده بندی ننگره	: ۳۲۱۳۹۶/م۳/۳۲۲۵۱/۱
رده بندی دیربی	: ۳۴۱.۵۵
شماره کتابشناسی	: ۴۸۷۰۱۸۶

انتشارات خرسندی

نمایشگاه و فروشگاه کتب فقهی، حقوقی و مجموعه قوانین

تهران، خیابان انقلاب - خیابان فخر رازی - خیابان لبافی نژاد - نرسیده به خیابان دانشگاه - پلاک ۱۷۴ - واحد ۲

تلفن: ۶۶۹۷۱۰۳۴۵ و ۶۶۹۰۵۸۰۵

فروشگاه شماره ۱: دانشگاه تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، تلفن: ۶۶۴۱۰۲۰۳

فروشگاه شماره ۲: میدان انقلاب، خ منیری جاوید (اردیبهشت)، پلاک ۹۱، تلفن: ۶۶۹۵۰۷۵۹ - ۶۶۷۵۵۹۱۰

فروشگاه شماره ۳: خ انقلاب، نرسیده به میدان فردوسی، کوچه شهید براتی، دانشکده حقوق دانشگاه آزاد،

طبقه زیرین (قسمت کتابفروشی): ۶۶۷۵۵۹۱۰

پست الکترونیک: Khorsandy. pub@gmail.com

سایت اینترنتی: WWW. Khorsandypub. com

جایگاه اصل بی طرفی در قانون آیین دادرسی کیفری جدید

عادل محمدی - الناز چلونگر - مهسا اکبیا

چاپ اول: ۱۳۹۶ تیراژ: ۵۰۰ جلد قیمت: ۳۶۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978- 600 -114-806-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۸۰۶-۴

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	مقدمه.....
۱۷	بخش اول- دادرسی عادلانه و رعایت اصلی بی طرفی در قوانین اصلی ایران.....
۱۹	مبحث اول: دادرسی عادلانه.....
۱۹	گفتار اول: دادرسی عادلانه و تعریف اصلی بی طرفی.....
۲۴	بند اول: تعریف دادرسی عادلانه.....
۲۵	بند دوم: معیارهای دادرسی عادلانه.....
۲۵	الف- تضمینات عمومی.....
۲۵	ب- تضمینات ناصر بر دادرسی.....
۲۵	بند سوم: جایگاه معیارهای دادرسی عادلانه در حقوق کیفری.....
۲۶	گفتار دوم: دادرسی عادلانه در نظام حقوق بین الملل.....
۲۶	بند اول: در نظام حقوق بین الملل.....
۳۳	بند دوم: اصول تبیین شده در نظام اسناد بین الملل.....
۳۳	الف- اصل برائت.....
۳۴	ب- منع بازداشت خودسرانه.....
۳۴	ج- حق برخورداری متهم از امکانات لازم برای دفاع.....
۳۵	د- حق جرح و تعدیل شهود.....
۳۵	ه- حق سکوت.....
۳۵	الف: حق سکوت متهم در حقوق سوئیس.....
۳۶	۱. مراحل قانونی پیش از محاکمه در کشور سوئیس.....
۳۷	۲. مراحل قانونی محاکمه.....
۳۷	۳. مراحل قانونی پس از محاکمه.....
۳۸	ب: حق سکوت متهم در حقوق فرانسه.....
۳۹	و- حق جبران خسارات برای عدم اجرای عدالت.....
۴۰	ز- منع مجازات مضاعف.....
۴۰	گفتار سوم: جرایم راجع به نقض معیارهای بنیادین دادرسی عادلانه.....

- بند اول: جرایم راجع به احترام به حریم خصوصی و اموال متهم..... ۴۱
- بند دوم: جرایم راجع به حفظ کرامت انسانی..... ۴۲
- گفتار چهارم: جرایم راجع به مصادیق خاص رعایت معیارهای دادرسی عادلانه در فرایند کیفری..... ۴۳
- بند اول: زیر پا گذاشتن اصل برائت..... ۴۳
- بند دوم: تأخیر در رسیدگی و اطلاع به خانواده دستگیرشدگان..... ۴۵
- بند سوم: منع تحریف اظهارات افراد..... ۴۷
- بند چهارم: بی توجهی به حقوق دفاعی متهم و امکان استفاده از خدمات وکیل و کارشناس..... ۴۸
- بند پنجم: جرایم راجع به کشف جرائم، اجرای تحقیقات و صدور قرارهای تأمین و بازداشت موقت..... ۵۰
- الف: بازپرس و سازوکارهای حمایت از حقوق بزه دیده، شاهد و مطلع و خانواده متهم..... ۵۱
- ب: موارد صدور بازداشت موقت متهم توسط بازپرس..... ۵۵
- ج: صدور قرار تأمین، متهم..... ۵۷
- د: اختیار بازپرس در تجویز ارائه اسناد و مدارک غیرطبقه‌بندی شده و غیرممنوعه..... ۵۸
- ن: منع بازپرس در ارائه مصائب و مدارک پرونده..... ۵۸
- و: منع تحقیق بازپرس در جرائم سافه عفت..... ۵۹
- ه: بازپرس و تکلیف به بررسی وراثت متهمان زندانی..... ۶۲
- ی: بازپرس و تقدیم دادخواست شهادت..... ۶۳
- بند ششم: جرایم راجع به منع شکنجه..... ۶۳
- بحث دوم: اصل بی طرفی..... ۶۶
- گفتار اول: رعایت اصل بی طرفی در قوانین اصلی ایران..... ۶۶
- بند اول (قانون اساسی)..... ۶۶
- بند دوم (قوانین عادی)..... ۶۷
- گفتار دوم: رعایت بی طرفی از منظر اسلام و قرآن..... ۶۹
- بند اول (الف: یکسان اندیشی)..... ۷۱
- بند دوم (ب: بی طرفی ظاهری)..... ۷۱
- بند سوم (ج: یکسان‌نگری در قضاوت کردن)..... ۷۱
- بند چهارم (د: برابری در اجرای حکم)..... ۷۱
- گفتار سوم: اصل حاکمیت و برتری قانون..... ۷۲
- گفتار چهارم: استقلال و بی طرفی قضایی..... ۷۳
- گفتار پنجم: اصل سرعت در رسیدگی..... ۷۳
- گفتار ششم: اصل برائت..... ۷۴

۷۵	اصل سی و هفتم قانون اساسی
۷۵	اصل سی و هشتم قانون اساسی
۷۵	اصل سی و نهم
۷۶	گفتار هفتم: اصل علنی بودن دادرسی
۷۶	گفتار هشتم: اصل کرامت انسانی در برخورد با مجرمان و متهمین
۷۷	گفتار نهم: مبنای اصل بی طرفی
۷۸	گفتار دهم: ویژگی های اصل بی طرفی
۸۳	بخش دوم - اصل بی طرفی در قانون آئین دادرسی کیفری جدید
۸۵	مبحث اول: آثار بی طرفی در قانون آئین دادرسی کیفری
۸۵	گفتار اول: جلب اعم - عموم - بامین امنیت قضایی
۸۶	مبحث دوم: حقوق متهم در برخورد بی طرفی قضایی
۸۶	گفتار اول: حقوق متهم در برخورد بی طرفی قضایی و موضع آن در قانون جدید
۸۷	گفتار دوم: لزوم رعایت حقوق مسامحه رفین در مرحله
۸۸	گفتار سوم: حق دفاع و حقوق متهم
۸۸	گفتار چهارم: حق حضور وکیل و ملاقات با متهم
۹۰	گفتار پنجم: ضمانت اجرای سلب حق دفاع قانونی وکیل مدافع
۹۴	گفتار ششم: مطالعه پرونده و قرار عدم دسترسی به مدارک پرونده
۹۵	گفتار هفتم: الزام بازپرس به رسیدگی به جهات و دلائل جدید ابرازی ابرام تمام یا وکیل وی و آخرین دفاع
۹۵	حق تفهیم اتهام
۹۶	اخذ آخرین دفاع
۹۷	برخورداری از وکیل
۱۰۰	حق ارائه شهود
۱۰۳	گفتار هشتم: اصلاحات نهایی ماده ۴۸ قانون آئین دادرسی کیفری و انتقادات وارده
۱۰۷	مبحث سوم: بی طرفی در قانون
۱۰۷	گفتار اول: برابری سلاح ها
۱۰۸	گفتار دوم: بی طرفی قانون گذارانه
۱۱۲	گفتار سوم: منابع تضمین بی طرفی قانون گذارانه
۱۱۴	گفتار چهارم: مشروعیت و کلیت قانون تصویبی
۱۱۵	گفتار پنجم: دلیل انطباق قانون آئین دادرسی کیفری به عنوان قانون عادی با قانون اساسی در رعایت بی طرفی

- گفتار ششم: کلیت و غیر شخصی بودن قانون ۱۱۸
- گفتار هفتم: اصول حفظ استقلال بی طرفی دادرس ۱۱۹
- گفتار هشتم: حفظ بی طرفی در لایحه اصل قسمتی از قانون اصول تشکیلات دادگستری و استخدام قضات مصوب ۱۳۳۳/۱۲/۱۴ کمیسیون مشترک مجلس و آئین نامه اجرای قانون گزینش و استخدام قضات مصوب فروردین ۱۳۷۹ ۱۲۴
- گفتار نهم: امری بودن قوانین شکلی ۱۲۴
- گفتار دهم: دو درجه ای بودن رسیدگی ۱۲۵
- مبحث چهارم: بی طرفی دادرس ۱۲۶
- گفتار اول: ابزارهای تامین کننده بی طرفی دادرس ۱۲۶
- گفتار دوم: اصولیت قضایی ۱۲۸
- بند اول الف مصونیت شغلی ۱۲۸
- بند دوم ب مصونیت از تعقیب کیفری ۱۲۹
- گفتار سوم: تعدد مراتب رسیدگی ۱۳۰
- گفتار چهارم: اختیارات دادستان و نقض اصل دادرسی عادلانه یا بی طرفی نسبت به متهم ۱۳۲
- گفتار پنجم: تجمیع اختیار تعقیب و تحاش بر مقام واحد ۱۳۳
- گفتار ششم: عدم وجود قاضی ارجاع ۱۳۵
- گفتار هفتم: صدور قرار بازداشت متهم از مقام واحد ۱۳۶
- گفتار هشتم: عدم استقلال کامل بازپرس نسبت به دادستان ۱۳۷
- گفتار نهم: عدم اثبات ادعا از سوی دادستان در جلسه علنی دادگاه ۱۳۹
- گفتار دهم: غیر ترافعی بودن تحقیقات مقدماتی ۱۴۰
- گفتار یازدهم: تجمیع اختیار تعقیب و اجرا در مقام واحد ۱۴۰
- مبحث پنجم: بی طرفی اشخاص دخیل در پرونده ۱۴۲
- گفتار اول: بی طرفی اشخاص دخیل در پرونده ۱۴۲
- گفتار دوم: بی طرفی وکیل مدافع ۱۴۲
- گفتار سوم: بی طرفی مترجمان ۱۴۳
- گفتار چهارم: بی طرفی کارشناسان ۱۴۵
- گفتار پنجم: بی طرفی گواهان ۱۴۷
- گفتار ششم: بی طرفی ضابطان دادگستری ۱۴۹
- نتیجه گیری ۱۵۳

بخش سوم - ضمیمه	۱۵۵
ضمیمه ۱ - قانون آیین دادرسی کیفری (مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴) با الحاقات آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی مصوب ۱۳۹۳/۷/۸ و اصلاحات مصوب ۱۳۹۴/۳/۲۴	۱۵۷
ضمیمه ۲ - قانون مجازات اسلامی	۳۰۹
منابع	۴۳۹

www.ketab.ir

پیشگفتار

همه ما می‌دانیم که هدف از ایجاد قواعد و مقررات حقوقی، تنظیم زندگی اجتماعی بشر و نشان دادن راه بهتر زیستن به مردم جامعه است، اما مسلماً تنها داشتن قواعد و مقررات خوب برای تحقق این منظور کافی نیست. زمانی قواعد و مقررات به تحقق این هدف می‌انجامد که به شکلی صحیح و منصفانه اجرا شوند. خود دادرسی به طرفانه چه در مرحله قانون گذاری و چه در مرحله دادرسی به عنوان یکی از حقوق انکار پذیر برای بیانگر اجرای صحیح مقررات حقوقی برای تضمین عادلانه بودن قضاوت‌های حقوقی می‌باشد. نحوی که صرف نظر از نتیجه دادرسی، هیچ یک از طرفین از عملکرد دستگاه قضا و روند رسیدگی احساس نا عادلانه بودن و ضایع شدن حقوقش را نکند.

حق دادرسی عادلانه به طور کل و حق دادرسی بی طرفانه به طور خاص از جمله حقوق فردی است که برای تضمین اجرای عدالت در دادگاهها و حل و فصل دعاوی لازم الایه می‌باشد. این حق ریشه در برابری افراد دارد، به این معنا که همان طور که افراد از نظر ذات برابر آفریده شده‌اند و هیچ انسانی از نظر فطری بر شخصی دیگر برتری ندارد ایجاب می‌کند که در دادرسی‌های حقوقی و کیفری تنها بر مبنای امارات موجود و بدون امتیاز بخشی به یکی از طرفین، قضاوتی منصفانه و عادلانه صورت گیرد. این حق، دارای مفهومی ایجابی می‌باشد و نیازمند رعایت استانداردهایی از سوی دولت در مفهوم عام و دستگاه قضایی به طور خاص می‌باشد. برخی از اصول و استانداردها برای اجرای دادرسی عادلانه عبارتند از:

- اصل بی گناه فرض شدن متهم

- اصل علنی بودن دادگاه

- اصل استقلال و بی طرفی دادگاه

- اصل قانونی بودن جرایم و مجازاتها

- حق دسترسی برابر به امکانات و منع مجازاتهای تزدیلی و...

اگر چه در دنیای غرب این حق با ظهور اعلامیه جهانی حقوق بشر در سال ۱۹۴۸ به طور رسمی مطرح شد و به تدریج مورد توجه واقع شد اما در نظام حقوقی اسلام، از همان ابتدا در آیات قرآن، سنت پیامبر و روش ائمه معصومین (ع) رعایت عدالت و به طور خاص عدالت قضایی در دادرسی با اصلی انکارناپذیر بود و اصولی چون برائت، عطف بماسبق نشدن قوانین، رد مجازاتهای مختلف کرامت انسانی، دسترسی برابر به امکانات دادگاه، شهود و حق داشتن وکیل و... که با حداقل های احسان دادوسی عادلانه در حقوق بشر کنونی همخوانی دارد در اسلام مطرح بوده است و این حاکی از جامعیت، کلی نگرایی دین اسلام است که با دقت نظر درباره همه ابعاد زندگی انسان بحث کرده است و مباحثی را بیان کرده که ارزش آنها پس از چندین قرن از بیان و اجرای آنها در اسلام، فهمیده می شود.

با تدوین قانون آیین دادرسی کیفری جدید و اصلاحات وارده به قانون قدیم در مورد عدم رعایت بی طرفی در برخی موارد بیم آن می رود که قانونگذار مثل سابق توجه چندانی به این اصل در تبیین قانون جدید نکند. حال در نگاشته در پیش رو به تبیین خود اصل بی طرفی و جایگاه آن در قانون جدید خواهیم پرداخت. بخش اول کتاب اصل بی طرفی و ویژه گی های آن را بررسی خواهیم نمود و در بخش دوم نیز چگونگی رعایت اصل بی طرفی در قانون آیین دادرسی کیفری مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

مقدمه

پس از سیر تاریخی و گذشت انسان از دوره‌های تاریخی اولیه، به تدریج با پیشرفت اجتماعی بشر، اولین اجتماعات شریک شدند دهکده‌ها و قبیله‌ها شکل گرفتند و با وقوع اختلافات و یا نقض هنجارهای پذیرفته شده توسط تعدادی از ساکنین، مردم جهت حل اختلافات و مشاجرات خود به بزرگان یا متولیان آن زمان مراجعه می‌کردند و تقاضای داوری و حل مشکل می‌نمودند و حل اختلافات و برخورد با هنجارشکنان ضمن اینکه به نحوی تضمین‌کننده نظم و امنیت این جوامع بود باعث اجرای عدالت به مفهوم سنتی آن زمان شد. بنابراین یکی از ملزومات تامین نظم و امنیت در جوامع از قدیم الایام تا کنون برقراری عدالت قضایی می‌باشد به تدریج با ظهور دین در زندگی بشر به علت تلاش ادیان برای فراهم نمودن سعادت دنیوی و اخروی انسان به عدالت به عنوان یکی از مهمترین ملزومات زندگی بشر بیشتر توجه شد و در این ایلام نیز عدالت قضایی یکی از بنیادی ترین پایه‌های عدالت اجتماعی است و دوام و کارآمدی حکومت اسلام در گرو اعمال صحیح آن است. لذا در جوامع امروزی با توجه به مشکلات زندگی پدید آمده شدن روز افزون روابط اجتماعی و به دنبال آن پیچیده شدن ابعاد دعاوی ناشی از آن، و نیاز اجتماع به تامین عدالت توسط سیستم منسجم و هدفمند و شکل‌گیری دادگستری به شیوه نوین مردم جهت رسیدن به اهداف و امیال خود ناچاراً به مراجع قضایی روی می‌آورند و از دستگاه قضایی انتظار دارند که در دادرسی‌ها به عدالت و انصاف با آنان برخورد شود بنحویکه ضمن احقاق حق از خودسری مقامات قضایی با آنان جلوگیری شود.

تعریف دادرسی عادلانه عبارت است از رسیدگی و تصمیم‌گیری قضایی درباره موضوعات مدنی و کیفری میان طرفین دعوا، چه در امور حکمی و چه در امر موضوعی در دادگاهی

صلاحیتدار، مستقل، بی طرف و غیر ذینفع، با تضمین و رعایت حقوق قانونی طرفین دعوا در طی مراحل مختلف دادرسی است.

بنابراین یکی از مؤلفه‌های مهم نیل به این عدالت در جوامع، بی طرفی سیستمهای قضایی و قضات در رسیدگی به اتهامات افراد و اجرای مجازات می باشد که به عنوان یکی از اصول بنیادین سیستمهای قضایی نقش مهمی در تضمین حقوق طرفین دعوا و برقراری یک دادرسی عادلانه با ملحوظ نظر قرار دادن استانداردهای دادرسی را دارد. استانداردهای دادرسی، آن دسته از اصول آیین دادرسی هستند که مفاهیم اصلی عدالت را در حل و فصل اختلافات تبیین می نمایند. اصل بی طرفی قضایی برای سلامت دادرسی است و حق برخورداری مردم از یک محاکمه عادلانه و بی طرفی را به منصفین می رساند. لذا از ابتدای شکل گیری جوامع انسانی بی طرف بودن قضات و داوران در رسیدگی به اختلافات افراد و جرائم جامعه جهت عدم تاثیرپذیری از اصل دعوا و عدم وجود نفع یا ضرر، مخصص در موضوع پذیرفته شده است به نحویکه در حقوق مذهبی ما نیز بی طرفی قضات از نظر شرعی جاری شده و بر رعایت آن تاکید گردیده است. در شرح لمعه بحث قضا و آداب قضاوت بیان شده و واجب است قاضی در گفتار و سلام کردن و نگاه کردن و دیگر اسباب احترام مانند اجازه ورود دادن و برخاستن و گشاده رویی با دو طرف دعوا بطور مساوی برخورد کند. ... همچنین در قوانین موضوعه جمهوری اسلامی ایران که از پایه های تاریخی و مذهبی نیز برخوردار می باشد به این اصل توجه شده و در قوانین اساسی، کیفری و حقوقی جوامع دیگر نیز بر اهمیت آن تصریح گردیده است. قاضی گذاران با ذکر کلیاتی از این اصل راه را بر وجود استثنا و تفسیر خلاف آن محدود نموده اند.

به طور کلی بی طرفی قاضی به مفهوم عدم انجام اعمالی است که اثر آن احتمال پیروزی یکی از طرفین دعوا بیش از طرف دیگر گردد و یکی از مهمترین نتایج آن اقناع وجدان قاضی ناشی از دلایل که در دعوا و بر مبنای قوانین طرح و رسیدگی شده است می باشد و بر این موضوع تاکید دارد که قاضی نمی تواند به اطلاعات شخصی خود که در خارج از دادرسی به وی تلقین شده است تکیه کند و فرصت دفاع را از طرفین بگیرد. دادرسی در صورتی عادلانه است که توسط دادگاهی منصف و بی طرف، بر اساس تشریفات قانونی انجام گرفته و در جریان آن، حقوق اساسی و قانونی متهم، محترم شمرده شود.

در مهمترین قانون شکلی کیفری جوامع یا همان آئین دادرسی کیفری که قانونی پایه‌ای و اساسی می‌باشد و بخش مهمی از نظم عمومی کیفری و عدالت کیفری از طریق آن اجرا می‌شود به ضرورت اصل بی‌طرفی توجه شده است و مسلماً این بی‌طرفی در سیستم کیفری با رعایت بی‌طرفی در سیستم حقوقی - مدنی متفاوت بوده به بیان بهتر در نظام کیفری قاضی جهت کشف حقیقت باید ابتدا به جمع‌آوری دلایل بپردازد تا قادر به بررسی موضوع جرم و اتهام با تکیه به مستندات باشد. رسیدگی به اختلافات و اتهام‌های کیفری نیازمند یک دادرسی عادلانه است که مستلزم آیین دادرسی از پیش تعیین شده و یک سلسله شروط اساسی است. درحالی‌که در سیستم حقوقی جمع‌آوری دلیل بر قاضی تکلیف نمی‌باشد و باید با توجه به دلایل ابرازی طرفین صورت گیرد، قانونگذار ما در قانون آئین دادرسی کیفری سال ۱۳۹۲ با بیان کلیاتی از این اصل در مواد ۳ و ۹۲ و با اعلام قاعده رد ادراک در ماده ۴۲۱ ضرورت رعایت اصل فوق را متذکر شده اما به جنبه‌های ابهام‌انگیز اصل فوق و نتایج رعایت و عدم رعایت آن در اجرای دادرسی عادلانه و تضمین حقوق طرفین اشاره‌ای نشده است. لذا با بررسی دقیق قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ می‌خواهیم بدانیم تا چه اندازه قباله این تصویب شده اصل بی‌طرفی مقام و مرجع رسیدگی‌کننده را در دادرسی‌ها عدم تخطی نسبت به دادرسان و دیگر مقامات رسیدگی‌کننده به پرونده‌های قضایی تضمین نموده و ضمانت اجرای عدم رعایت بی‌طرفی در دادرسی توسط مقامات قضایی مناسب می‌باشد یا خیر؟

کتاب حاضر با موضوع جایگاه رعایت اصل بی‌طرفی در دادرسی‌های کیفری با مطالعه مقایسه‌ای قانون آئین دادرسی کیفری مصوب سال ۱۳۹۲ با قوانین سابق و با منظور بیان سابقه تاریخی اصل فوق، بیان جنبه‌های مجهول رعایت اصل فوق و تاثیر آن بر رعایت و با عدم رعایت حقوق طرفین دعوا در دادرسی و اجرای عدالت و رفع اطاله دادرسی با توجه به قانون آئین دادرسی کیفری سال ۹۲، بررسی تطبیقی اصل بی‌طرفی در قوانین سایر کشورها با استفاده از منابع کتابخانه‌ای و اسنادی تدوین شده است.